

Regeringens proposition

2008/09:159

Vissa ändringar i lagen om elektronisk
kommunikation

Prop.
2008/09:159

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 12 mars 2009

Fredrik Reinfeldt

Maud Olofsson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en utvidgning av vem som har rätt att överklaga beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Det föreslås också en mindre utvidgning av omfånget av det särskilda tvistlösningsförfarandet i lagen. Slutligen föreslås en ändring av ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vissa allmänna skyldigheter när det gäller tjänster till slutanvändare. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	7
4	Bakgrund	8
5	En utvidgad överklaganderätt enligt lagen om elektronisk kommunikation.....	12
6	Skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter m.m.	14
7	Förfarandet för tvistlösning mellan operatörer	16
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	18
9	Konsekvenser.....	19
10	Författningskommentar.....	21
Bilaga 1	Lagförslaget i promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	23
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna (promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen [2003:389] om elektronisk kommunikation)	24
Bilaga 3	Lagförslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation	25
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna (promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation)	28
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag.....	29
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	31
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2009.....	32
	Rättsdatablad	33

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2008/09:159

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Prop. 2008/09:159

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 5 kap. 7 § och 7 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska föras in en ny paragraf, 8 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall* Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *ska*

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som motar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *skall* vara ospecificerad,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *ska* vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshindrades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 208, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022).

² Senaste lydelse 2006:26.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

7 kap.

10 §³

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster i fråga om skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast inom fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

8 kap.

19 a §

Beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och även av annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

³ Senaste lydelse 2007:1375.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som Prop. 2008/09:159 meddelats före ikraftträdandet och för tvister som avgjorts av tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet.

Europeiska gemenskapernas kommission har inlett ett överträdelseärende mot Sverige och i ett motiverat yttrande anført att Sverige har brutit i sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (2002/21/EG) av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet). Kommissionen menar att Sverige inte har säkerställt att det finns ett fungerande system som tillåter varje aktör som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, att överklaga beslutet.

Med anledning av överträdelseärendet utarbetades inom Näringsdepartementet promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. I promemorian lämnades förslag till ändringar i lagen som rör rätten att överklaga beslut. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2008/3553/ITP).

Europeiska gemenskapernas kommission har härefter inlett ännu ett överträdelseärende mot Sverige och i en formell underrättelse anført att Sverige har brutit i sina skyldigheter enligt artikel 20 i ramdirektivet genom att begränsa den nationella regleringsmyndighetens möjligheter att pröva tvister mellan operatörer.

Vidare har det i rättspraxis ansetts att de föreskrifter som Post- och telestyrelsen meddelat om utlämnande av abonnentuppgifter delvis strider mot lag.

Mot bakgrund av detta utarbetades inom Näringsdepartementet promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation med förslag till ändringar i LEK. Promemorian innehöll också ett ändrat förslag när det gäller rätten att överklaga beslut. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2008/7658/ITP).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 19 februari 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter, se avsnitt 5 och författningskommentaren. Därutöver har en redaktionell ändring gjorts i lagtexten.

Inledning

Inom området för elektronisk kommunikation utfärdades den 7 mars 2002 bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster). Direktiven har i huvudsak genomförts i Sverige genom lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

LEK syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas.

Beslut om särskilda skyldigheter

Post- och telestyrelsen (PTS) har till uppgift att fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader inom området för elektronisk kommunikation som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter för operatörer som är verksamma på dessa marknader. PTS ska fortlöpande analysera de relevanta marknader som har fastställts. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska PTS identifiera företag med betydande inflytande på den marknaden och meddela beslut om en eller flera särskilda skyldigheter. Beslut om skyldigheter meddelas med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § LEK. Sådana skyldighetsbeslut ska syfta till att skapa effektiv konkurrens. De särskilda skyldigheterna kan t.ex. avse att upplåta tillträde till nät och tillhörande installationer, ge insyn i form av referenserbjudanden och verka för ickediskriminering. En operatör kan också åläggas prisreglering, t.ex. att inte ta ut mer än kostnadsorienterat pris för en viss tjänst. De grundläggande bestämmelserna om vilka skyldigheter som kan åläggas finns i artikel 8–13 i tillträdesdirektivet och artikel 17 och 18 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Om det konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska sådana skyldigheter som har beslutats upphävas.

Övriga beslut

Beslut enligt LEK fattas av PTS. Förutom de beslut som angetts i föregående avsnitt kan följande fattas med stöd av lagen.

Lagrum	Typ av beslut
3 kap. 1 §	Tillstånd att använda radiosändare
3 kap. 3 §	Tilldelning av radiofrekvenser för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk
3 kap. 7 §	Begränsning av antalet tillstånd inom ett visst frekvensutrymme
3 kap. 15 §	Fastställelse av nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation
3 kap. 19 §	Tillstånd att använda nummer ur en nationell nummerplan
3 kap. 23 §	Medgivande att helt eller delvis överlåta tillstånd att använda radiosändare
4 kap. 3 §	Förpliktelse att bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra
4 kap. 14 §	Förpliktelse att tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat
5 kap. 1 §	Förpliktelse att tillhandahålla vissa samhällsomfattande tjänster till slutanvändare
5 kap. 2 §	Förpliktelse att nå särskilda prestandamål
5 kap. 4 §	Åläggande av vissa skyldigheter i förhållande till slutanvändare
5 kap. 11 §	Utseende av någon att i en databas sammanställa uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelanden till telefonnummer
5 kap. 18 §	Offentliggörande av information om tjänsters kvalitet
6 kap. 19 §	Undantag från kravet på att verksamhet bedrivs så att beslut om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning kan verkställas och så att verkställandet inte röjs
7 kap. 2 §	Tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs verksamhet som fattas av lagen
7 kap. 3–8 §§	Förelägganden och förbud inom ramen för tillsynen
7 kap. 10 §	Prövning av tvister i fråga om skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen
7 kap. 10 b §	Beslut att inte pröva en tvist utan i stället avgöra tvisten inom ramen för den allmänna tillsynen
7 kap. 11 §	Beslut att inte pröva en tvist utan i stället hänskjuta tvisten till medling
8 kap. 5 §	Fastställelse av vilka marknader som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa skyldigheter enligt lagen
8 kap. 6 §	Identifiering av företag med betydande inflytande på en viss marknad
8 kap. 6 §	Upphävande av särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss marknad

- 8 kap. 13 § Intermistiska beslut om införande av särskilda skyldigheter
- 8 kap. 15 § Upphävande eller ändring av en skyldighet eller ett villkor om ändamålet med åtgärden inte kvarstår
- 8 kap. 18 § Fastställelse av avgift för finansiering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar

Rätten att överklaga beslut

Enligt artikel 4.1 i ramdirektivet ska det finnas fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, och som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet.

Artikel 4.1 i ramdirektivet har i huvudsak genomförts genom 8 kap. 19 § LEK, där det anges att beslut enligt lagen, eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Frågan om vem som har rätt att överklaga sådana beslut regleras däremot inte i LEK. Detta avgörs i stället genom tillämpning av 22 § förvaltningslagen (1986:223), där det anges att beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det gått honom emot och beslutet får överklagas. I anslutning till bestämmelsen har en omfattande rättspraxis utbillats.

Länsrätten i Stockholms län har i beslut den 12 oktober 2004 (mål nr 15732-04) funnit att en operatör inte hade rätt att överklaga PTS beslut att med stöd av 4 kap. 4 § LEK meddela vissa skyldigheter för konkurrerande operatörer med betydande inflytande på en viss marknad. Domstolen uttalade att de beslut som riktade sig mot andra än klaganden i målet inte var av den arten, eller medförde sådana rättsverkningar, att operatören hade rätt att överklaga dem. Kammarrätten i Stockholm och Regeringsrätten har därefter i beslut den 12 november 2004 respektive den 17 december 2004 beslutat att inte meddela prövningstillstånd i frågan.

Europeiska gemenskapernas kommission har härefter inlett ett överträdelseärende mot Sverige och gjort gällande att Sverige brutit i sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i ramdirektivet. Kommissionen anser att Sverige inte har säkerställt att det finns ett fungerande system som tillåter varje aktör som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, att överklaga beslutet.

EG-domstolen har nyligen kommit fram till att artikel 4.1 i ramdirektivet ska tolkas så, att dess syfte är att rätt att överklaga även ges till andra än dem som ett beslut riktar sig till. Domstolen uttalade att begreppet företag ”som berörs” i artikeln avser företag som konkurrerar med ett företag med betydande inflytande på den relevanta marknaden, om deras rättigheter potentiellt påverkas av ett sådant beslut¹. Enligt EG-domstolen utgör vissa specifika skyldigheter som kan åligga företag med betydande inflytande på den relevanta marknaden skyddsåtgärder till för-

¹ Dom av den 21 februari 2008 i mål C-426/05 Tele2 Telecommunications GmbH mot Telecom-Control-Kommission, punkt 39, REG 2008 I-685.

mån för konkurrenter till detta företag. Sådana skyldigheter för en operatör kan medföra motsvarande rättigheter för konkurrenterna. Till sådana skyldigheter hör enligt domstolen åtminstone vissa skyldigheter enligt tillträdesdirektivet.

EG-domstolen har i en senare dom uttalat att en part påverkas av ett beslut om krav på kostnadsorientering av avgifter för tillträde till accessnätet när parten har ett avtal med den som beslutet riktas till. Domstolen uttalade dock också att det inte krävs ett avtalsförhållande för att överklaganderätt ska föreligga².

Förfarandet för tvistlösning mellan operatörer

I artikel 20.1 i ramdirektivet anges att om en tvist i samband med de skyldigheter som uppstår genom detta direktiv eller särdirektiven uppkommer mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, ska den berörda nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten.

I skäl 32 till ramdirektivet förtydligas att om en tvist uppstår mellan företag t.ex. om skyldigheter i samband med tillträde och samtrafik eller metoderna för att överföra abonnentförteckningar, bör en förfördelad part som har förhandlat i god tro, men misslyckats med att nå en överenskommelse, kunna vända sig till den nationella regleringsmyndigheten för att lösa tvisten.

Bestämmelsen i artikel 20.1 i ramdirektivet har genomförts i 7 kap. 10 § LEK. Mot bakgrund av svensk rättspraxis vid tolkningen av paragrafen har kommissionen inlett ett överträdelseärende mot Sverige och anfört att Sverige inte fullgjort sina förpliktelser enligt artikel 20 i ramdirektivet. Kommissionen anser, mot bakgrund av innehållet i ramdirektivet och tillträdesdirektivet, att frågor som gäller ställande av säkerhet, kreditvärdighetsbedömning, avtals löptid, avtalsändring efter underrättelse och uppsägning av avtal till följd av kontraktsbrott, i de fall då de har haft avgörande betydelse för tvisten, bör betraktas som sådana villkor som utgör en del av eller nära sammanhänger med den etablerade operatörens samtrafikskyldigheter, och att PTS därför bör ha befogenhet att ingripa i syfte att lösa sådana tvister. Kommissionen anser att bl.a. varje begäran om tvistlösning som rör resultatlösa eller besvärliga förhandlingar eller avsaknaden av överenskommelse mellan företag beträffande samtrafikskyldighet som åläggs nätoperatörer med betydande marknadsandel bör ligga inom den nationella regleringsmyndighetens behörighet.

² Dom av den 24 april 2008 i mål C-55/06 Arcor AG Co. KG mot Tyskland, punkt 176–177, REG 2008 I-0000.

Regeringens förslag: Beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska få överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och även av annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

Förslaget i promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Förslaget omfattade dock endast beslut om särskilda skyldigheter.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser var positiva till en utökad klagorätt, men menade att förslaget var allt för snävt i förhållande till EG-domstolens uttalanden. *Länsrätten i Stockholms län* ifrågasatte behovet av förslaget och ansåg att förslaget skulle leda till att kretsen av klagoberättigade skulle bli mycket omfattande och oförutsebar.

Förslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Förslaget var dock avgränsat så, att det omfattade beslut om särskilda skyldigheter och beslut som i motsvarande grad påverkar rättigheter för en verksamhetsutövare som omfattas av lagen.

Remissinstanserna: *Länsrätten i Stockholms län*, *Konkurrensverket Telenor Sverige AB* och *IT&Telekomföretagen* tillstyrker förslaget.

Kammarrätten i Stockholm anser att det finns behov av att precisera vad som menas med en närliggande marknad.

PTS anser att förslaget inte tillräckligt tydligt skiljer mellan beslut som medför rättigheter och beslut som påverkar rättigheter för någon. Det bör klargöras att klagorätten ska omfatta beslut som negativt påverkar ett konkurrerande företags rättigheter. Myndigheten ifrågasätter också att den föreslagna paragrafen delats upp på två meningar.

TeliaSonera AB anser att beslut om de regler som ska gälla för aktörerna på marknaden ska kunna överklagas även av dem som kan åberopa regeln gentemot den förpliktade. Om det fattas beslut enligt LEK som påverkar rättigheter i motsvarande grad som ett skyldighetsbeslut kan det vara lämpligt att även sådana beslut ska kunna överklagas. Enligt bolaget kan dock tillämpningsbeslut som fattas med stöd av skyldighetsbesluten höra till denna kategori endast i undantagsfall.

Kammarrätten i Stockholm och *TeliaSonera AB* ifrågasätter om tvistlösningsbeslut kan överklagas av andra än de tvistande parterna eftersom rättsverkningarna av besluten gäller uteslutande mellan parterna. De ifrågasätter också om tillsynsbeslut måste omfattas av förslaget, eftersom andra operatörer kan få innehållet i dem prövade genom att påkalla tvistlösning, vilket torde tillgodose deras intressen i tillräcklig omfattning.

Länsrätten i Stockholms län framhåller att utvidgningen av klagorätten torde ställa krav på att *PTS* tillämpar kungörelsedelgivning vid delgivning av de aktuella besluten. *PTS* anser att den utvidgade klagorätten medför att frågan om när beslut vinner laga kraft bör regleras.

Mot bakgrund av att beslut i ökad utsträckning kan överklagas trots att beslutets adressat väljer att inte göra det anser *TeliaSonera AB* att det

finns ett behov av ökat sekretesskydd för uppgifter i domstol, i likhet med vad som gäller enligt konkurrenslagen (2008:579). Enligt bolaget är sekretessaspekten en del av bedömningen av om ett beslut bör överklagas eller inte. Enligt det remitterade förslaget kan dock beslut överklagas trots att beslutets adressat valt att inte göra det.

Skälen för regeringens förslag: Genom EG-domstolens ställningsstagande i mål C-426/05 är det klarlagt att artikel 4.1 i ramdirektivet innebär att konkurrenter till den operatör som ett skyldighetsbeslut riktar sig till i vissa fall har rätt att överklaga beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Detta överensstämmer inte med förvaltningsdomstolarnas hittillsvarande praxis på området.

Det får anses stå klart att EG-regelverket ger operatörer som är verk samma på de olika delmarknaderna för elektronisk kommunikation en i viss mening mer vidsträckt rätt att överklaga beslut till domstol jämfört med vad som allmänt brukar gälla enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223). Eftersom det inte minst för aktörerna på marknaden är angeläget med ett lättillgängligt och tydligt regelverk bör en särskild regel om vilka som har rätt att överklaga införas i LEK.

För att hålla kretsen av klagoberättigade operatörer inom någorlunda bestämda ramar bör förslaget utformas med utgångspunkt i EG-domstolens uttalanden.

EG-domstolens dom i mål C-426/05 är specifikt inriktad på beslut som rör motsvarigheten till särskilda skyldigheter enligt LEK. Konkurrenter till den som beslutet riktar sig till bör därför kunna överklaga sådana beslut som Post- och telestyrelsen (PTS) meddelar med stöd av 4 kap. 4 §, 5 kap. 13 och 14 §§ samt 8 kap. 6 § tredje stycket LEK om särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss marknad.

Klagorätt bör alltså ges till de operatörer som bedriver verksamhet på en fastställd marknad där PTS har beslutat om särskilda skyldigheter för en operatör med betydande inflytande. Samtidigt är det så att en operatör kan vara beroende av en tjänst utan att faktiskt konkurrera just på den fastställda relevanta marknaden. Ett beslut avseende en viss marknad kan ha effekter för operatörer även på närliggande marknader i såväl samma handelsled som i föregående eller efterföljande handelsled. Skyldighetsbeslut kan också påverka rättigheter för andra operatörer. EG-domstolens uttalanden får anses omfatta även dessa operatörer.

Även i övrigt kan beslut enligt LEK i vissa fall påverka rättigheter för andra än den som beslutet riktar sig till. EG-domstolens uttalanden är sådana att den som påverkas av sådana beslut ska kunna överklaga dem.

Mot denna bakgrund bör det, till skillnad från vad som föreslogs i promemoriorna, i LEK införas en särbestämmelse om rätt att överklaga beslut enligt lagen. Denna bestämmelse bör nära ansluta till domstolens uttalanden och innebära att den vars rättigheter påverkas av ett beslut enligt lagen har rätt att överklaga beslutet. Dessutom bör det anges att den som är part i ärendet har rätt att överklaga beslutet. Härigenom blir frågan om vem som har rätt att överklaga beslut enligt LEK uttömmande reglerad i lagen.

Av tydlighetsskäl bör det, som *Lagrådet* har föreslagit, anges direkt i lagen att ett beslut måste ha gått klaganden emot för att ett överklagande ska kunna prövas.

Den utvidgning av klagorätten som nu föreslås kan, som *Länsrätten i Stockholms län* varit inne på, leda till att vissa beslut måste kungörelse-delges för att de ska kunna vinna laga kraft. Behovet av kungörelse-delgivning torde variera beroende på vilken typ av beslut det är fråga om och vad målet eller ärendet rör. En bedömning måste därför göras från fall till fall om kungörelsedelgivning är nödvändig. I fall då kungörelse-delgivning används uppstår inte det möjliga problem som *PTS* har tagit upp. Det behövs därför inte någon särskild regel om när beslut vinner laga kraft.

Sekretesskyddet för uppgifter i domstol

TeliaSonera AB har anfört att förslaget medför att bestämmelserna om sekretess för uppgifter i domstol bör ändras. Enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess hos *PTS* för uppgifter om en operatörs affärs- och driftförhållanden, som operatören lämnar under bl.a. utredningen av om en operatör har betydande inflytande på en marknad, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Enligt 8 kap. 17 § sekretesslagen gäller sekretess hos domstol för motsvarande uppgifter, om det kan antas att den som uppgiften rör lider *avsevärd* skada om uppgiften röjs. Sekretesskyddet är alltså sämre om uppgifterna finns hos en domstol än om de finns hos *PTS*. I vissa mål eller ärenden enligt konkurrenslagen (2008:579) gäller dock samma sekretesskydd för motsvarande uppgifter hos såväl domstol som hos myndighet.

Det saknas underlag i detta lagstiftningsärende för att ta ställning till om det bör införas en sådan bestämmelse som *TeliaSonera AB* har föreslagit. Regeringen kommer dock att följa utvecklingen i denna fråga.

6 Skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter m.m.

Regeringens förslag: Normgivningsbemyndigandet i 5 kap. 7 § tredje stycket lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation utvidgas till att avse även vilka uppgifter som omfattas av de allmänna skyldigheter som räknas upp i första stycket 2–4 i paragrafen.

Förslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsrätten i Stockholms län*, *PTS*, *Konkurrensverket* och *Telenor Sverige AB* tillstyrker förslaget. *TeliaSonera AB* tillstyrker förslaget utom i fråga om utlämnande av abonnentuppgifter, eftersom det varken finns utrymme för eller behov av sådana föreskrifter efter meddelandet av den dom som åberopas i promemorian.

PTS och *IT&Telekomföretagen* anser att bemyndigandet även bör täcka 5 kap. 7 § första stycket 1.

Inledning

Enligt 5 kap. 7 § första stycket 3 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter, som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag, till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning. Genom bestämmelsen genomförs artikel 25.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

I 5 kap. 7 § första stycket 1, 2 och 4 LEK finns också bestämmelser om skyldighet att medverka till avgiftsfri förmedling av nödsamtal, att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter och specificerade telefonräkningar, att se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse och att i verksamheten ta hänsyn till funktionshindrades behov av särskilda tjänster.

Enligt tredje stycket i samma paragraf får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna. Enligt 30 § förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation får PTS meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Utlämnande av abonnentuppgifter

Såvitt avser utlämnande av abonnentuppgifter har PTS meddelat föreskrifter genom Post- och telestyrelsens föreskrifter (PTSFS 2005:3) om skyldighet att lämna ut abonnentuppgifter. I föreskrifterna finns en detaljerad uppräknning av vilka uppgifter som en tjänsteleverantör är skyldig att lämna ut.

Enligt rättspraxis³ ger inte bemyndigandet i 5 kap. 7 § LEK utrymme för PTS att meddela föreskrifter om omfattningen av skyldigheten. Mål om utlämnande av abonnentuppgifter har därför prövats direkt på grundval av 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK, tolkad mot bakgrund av direktivet om samhällsomfattande tjänster, och således med bortseende från bestämmelsen i PTS föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut. Rådande praxis innebär att operatörer enbart är skyldiga att lämna ut abonnenters namn och adress, inklusive postnummer, samt tilldelat telefonnummer. Denna tolkning överensstämmer med vad EG-domstolen uttalat⁴ om innebörden av artikel 6.3 i det s.k. taltefonidirektivet (98/10/EG) som i allt väsentligt i oförändrad form finns i artikel 25.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

³ Kammarrättens i Stockholm domar den 28 december 2007 i mål nr 3755-07 och 3757-07. Regeringsrätten har den 16 maj 2008 beslutat att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 512-08 och 514-08).

⁴ Dom av den 25 november 2004 i mål C-109/03 KPN Telecom BV mot Onafhankelije Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) REG 2004 I-11273, punkt 34.

Det är angeläget att det klart framgår vilka abonnentuppgifter som en operatör är skyldig att lämna ut. Därigenom undviks också att tvister uppstår i frågan. Det är vidare så att enligt EG-domstolens uttalanden i mål C-109/03 har medlemsstaterna kompetens att mot bakgrund av nationella förhållanden föreskriva att ytterligare abonnentuppgifter ska lämnas ut (se punkt 35 i domen). Om det mot bakgrund av svenska förhållanden finns behov av föreskrifter om utlämnande av sådana uppgifter bör föreskrifter kunna meddelas om detta. Bemyndigandet i 5 kap. 7 § tredje stycket LEK bör därför ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska omfattas av skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter.

Övriga allmänna skyldigheter enligt 5 kap. 7 § LEK

PTS har även med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 7 § tredje stycket LEK meddelat föreskrifter om förmedling av nödsamtal och tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter till samhällets alarmeringstjänst (PTSFS 2008:2) samt om skyldighet att tillhandahålla specificerad telefonräkning (PTSFS 2006:3).

Det bör undvikas att den situationen uppstår att även andra föreskrifter om vilka uppgifter som omfattas av de allmänna skyldigheterna i 5 kap. 7 § första stycket LEK anses strida mot bemyndigandet i paragrafen. Bemyndigandet bör därför omfatta även dessa fall. När det gäller första stycket 1, 5 och 6 i paragrafen finns det dock inte något utrymme för att meddela föreskrifter om utlämnande av uppgifter.

7 Förfarandet för tvistlösning mellan operatörer

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 7 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation preciseras så att den omfattar tvister som har samband med skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007.

Förslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Länsrätten i Stockholms län, Konkurrensverket, TeliaSonera AB, Telenor Sverige AB och IT&Telekomföretagen tillstyrker förslaget. TeliaSonera AB menar dock att det måste klargöras att PTS inte kan besluta om längre gående skyldigheter än vad som följer av regelverket och som kan åläggas i samband med tillsynsåtgärder.

Kammarrätten i Stockholm avstyrker förslaget och konstaterar att om frågor av allmänt civilrättsligt slag ska avgöras inom ramen för tvistlösningsförfarandet så innebär detta att en helt ny uppgift läggs på PTS och de förvaltningsdomstolar som handlägger mål om elektronisk kommunikation. De konsekvenser i bl.a. processrättsligt hänseende och beträffande följdriktighet i rättskipningen som detta skulle kunna medföra

har inte beaktats i promemorian. Vidare ifrågasätts om inte ändringen innebär att PTS ska kunna fastställa priset för en operatör som inte är underkastad någon prisreglering i ett tvistlösningsärende som gäller tillträde till en reglerad operatörs nät. Enligt domstolen kan en sådan utvidgning få betydande och inte nu överblickbara konsekvenser.

PTS anser att en motsvarande utvidgning av vilka frågor som ska kunna omfattas av tvistlösningsprocessen även bör införas i fråga om vad som kan omfattas av tillsynen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 7 kap. 10 § LEK har PTS behörighet att pröva tvister mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster i fråga om skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen. Den bakomliggande bestämmelsen i artikel 20.1 i ramdirektivet talar om tvister i samband med sådana frågor.

I rättspraxis⁵ har bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK tolkats så, att frågor som inte är specifika för ett avtal om samtrafik, såsom frågor om ställande av säkerhet, kreditprövning, avtalstid, avtal efter uppsägning och uppsägning på grund av avtalsbrott, inte har ett sådant samband med någon sådan skyldighet som avses i 7 kap. 10 § LEK att de kan bli föremål för ett tvistlösningsförfarande.

Det framgår inte klart av ramdirektivet eller särdirektiven att tvistlösningsförfarandet är avsett att omfatta sådana för en särskild skyldighet mer perifera frågor som dem som kammarrätten funnit inte kunna prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Samtidigt kan det konstateras att det inte tycks finnas något annat sätt att få de närmare villkoren i ett samtrafikavtal fastställda. Eftersom sådana frågor kan vara av stor betydelse för om avtal ska kunna komma till stånd över huvud taget, kan följden bli att de skyldigheter som åläggs operatörer med betydande inflytande på en viss marknad förlorar en stor del av sin verkan. Därigenom motverkas ett av huvudsyftena med LEK, nämligen att främja konkurrensen. Detta är otillfredsställande. Mot bakgrund av pågående överträdelseärende är det också angeläget att säkerställa att artikel 20.1 i ramdirektivet är korrekt genomförd i svensk rätt. Bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK bör därför preciseras så att det framgår att de aktuella frågorna kan prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Bestämmelsen bör utformas i enlighet med innehållet i artikel 20.1 i ramdirektivet.

Mot bakgrund av vad *Kammarrätten i Stockholm* har anfört vill regeringen framhålla följande. De delar av LEK som kan prövas i tvistlösningsförfarandet kan sägas vara en offentligrättslig reglering av i grunden civilrättsliga frågor (jfr prop. 2002/03:110 s. 117). Avsikten är att tvistlösningsförfarandet endast ska omfatta sådana frågor som ytterst grundas på LEK. Det måste alltså finnas ett samband mellan lagen och det som tvisten rör. Inom detta område bör myndigheten vara behörig att pröva alla tvister.

PTS bör däremot inte kunna pröva tvister som rör något som inte täcks av lagens tillämpningsområde. Tvister som rör rena avtalsfrågor mellan

⁵ Kammarrättens i Stockholm dom den 17 juni 2005 i mål nr 7741-04. Regeringsrätten har den 24 oktober 2007 beslutat att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 4040-05).

parterna och som inte ytterst grundar sig på en skyldighet som följer av lagen eller föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelse som meddelats med stöd av lagen, kan således inte prövas av PTS. Förslaget avser inte heller att ändra den rättspraxis som Kammarrätten i Stockholm har pekat på som innebär att PTS inte kan pröva tvister om en oreglerad operatörs priser i ett tvistlösningsärende som gäller tillträde till en reglerad operatörs accessnät⁶. Eftersom en oreglerad operatörs prissättning inte omfattas av LEK saknas det nödvändiga sambandet mellan lagen och det som tvisten rör.

PTS anser att en motsvarande utvidgning av vilka frågor som kan prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet ska göras när det gäller vad som kan omfattas av PTS tillsyn. Enligt 7 kap. 1 § LEK ska tillsynsmyndigheten ha tillsyn över efterlevnaden av lagen och de beslut om skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Regeringens förslag innebär inte att PTS ska kunna pröva andra tvister än sådana som ytterst grundar sig på lagen eller beslut som meddelats med stöd av lagen. Den föreslagna ändringen behövs alltså inte.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet och för tvister som avgjorts av tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet.

Förslaget i promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation: I promemorian föreslogs inga övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans uttalade sig i frågan.

Förslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslogs ingen övergångsbestämmelse avseende den utvidgade överklaganderätten.

Remissinstanserna: Länsrätten i Stockholms län och Konkurrensverket tillstyrker förslaget. TeliaSonera AB anser att ändringen av tvistlösningsförfarandets omfattning endast ska gälla i ärenden som har inletts efter ikraftträdandet. PTS föreslår en övergångsbestämmelse om vad som ska gälla när ett beslut om särskilda skyldigheter som överklagats före ikraftträdandet ännu inte är avgjort vid den tidpunkten.

Skälen för regeringens förslag: I promemorian föreslås i huvudsak ändringar som är föranledda av pågående överträdelseärenden för felaktigt genomförande av EG-direktiv. De föreslagna ändringarna bör därför träda i kraft snarast.

Det är i och för sig angeläget att de nya bestämmelserna får genomslag i tillämpningen så snart som möjligt. Ändringen av tvistlösningsförfarandets omfattning (se avsnitt 7) är dock av sådan natur att den endast bör

⁶ Kammarrättens i Stockholm dom den 2 juli 2008 i mål nr 461-08.

tillämpas i ärenden som ännu inte avgjorts av PTS vid ikraftträdandet. Det bör införas en särskild övergångsbestämmelse som reglerar detta.

De nya bestämmelserna om överklagande av beslut (se avsnitt 5) kommer i vissa fall att medföra att beslut kan överklagas av en i viss mån obestämmd krets adressater. En följd av förslaget kan bli att en konkurrent kan överklaga ett beslut som PTS fattat, kanske långt tillbaka i tiden, och trots att saken kanske redan prövats av domstol efter överklagande av en annan konkurrent. Detta skulle vara olyckligt och leda till stor rättsosäkerhet på marknaden. Det behövs därför en övergångsbestämmelse som innebär att bestämmelserna om överklagande av beslut inte ska tillämpas i ärenden där beslut har meddelats före ikraftträdandet.

I övrigt saknas det behov av särskilda övergångsbestämmelser.

9 Konsekvenser

I denna proposition föreslås ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) när det gäller rätten att överklaga beslut och omfånget av det särskilda tvistlösningsförfarandet. Därigenom blir ramdirektivets regler i dessa frågor tydligare genomförda i Sverige. Vidare föreslås en utvidgning av normgivningsbemyndigandet när det gäller vissa allmänna skyldigheter enligt 5 kap. 7 § LEK.

Förslagen leder inte till att några nya måltyper förs till förvaltningsdomstolarna. I dagsläget överklagas ungefär 40 mål per år till länsrätten. En utvidgad överklaganderätt kan innebära dels att fler beslut kommer att överklagas, dels att processerna blir mer omfattande eftersom det kan bli fler parter i målen. Det totala antalet skyldighetsbeslut är dock litet. Sedan den 1 januari 2005 har endast sex skyldighetsbeslut meddelats, varav fem om införande och ett om upphävande av skyldigheter. Samtliga beslut om införande av skyldigheter överklagades. Det pågår för närvarande en översyn av de nu gällande skyldighetsbesluten. Inom kort kommer följaktligen ett antal nya beslut att fattas. Det kan antas att vissa av besluten kommer att överklagas mot bakgrund av erfarenheterna från tidigare beslut. Detta kan dock inte hänföras särskilt till föreliggande lagändring. Kommande överklagandeprocesser kommer att fullt ut omfattas av den processordning för denna typ av mål som gäller från och med den 1 januari 2008, vilket begränsar målens omfattning.

Förslagen kan vidare förväntas påverka antalet tvistlösningsärenden enligt 7 kap. 10 § LEK. Merparten av processerna inom området elektronisk kommunikation utgörs för närvarande av sådana ärenden. Mellan 2004 och 2008 har PTS avgjort 77 tvistlösningsärenden. Endast ett fåtal av dessa tvister har rört kringvillkor. Utvidgningen av tvistlösningsförfarandets omfång bedöms inte leda till mer än en handfull nya tvister i förvaltningsdomstolarna. Den förtydligade möjligheten för PTS att pröva dessa frågor bedöms vidare ge operatörerna incitament att i ökad utsträckning lösa frågorna på egen hand. Det har dessutom hävdats att operatörer i avsaknad av klagorätt över tillsynsbeslut ansett sig tvingade att inleda tvistlösningsärenden för att kunna få sin argumentation prövad. Om berörda operatörer i stället får rätt att överklaga vissa beslut kan det antas att antalet tvistlösningsärenden som inleds av den anledningen

minskar. Detta kan kompensera det ökade antalet mål som kan bli följden av det utvidgade tvistlösningsförfarandet.

Genom att det blir möjligt att i fler situationer ta till vara synpunkter av värde från konkurrenter till den som har betydande inflytande på en viss marknad, kan kvaliteten på de beslut som fattas ytterligare förbättras. Förslaget kan därigenom bidra till att skapa mer effektiv konkurrens på de olika delmarknaderna för elektronisk kommunikation. Som en följd av detta kan såväl företag som konsumenter få bättre tillgång till elektronisk kommunikation och bättre utbyte av de tjänster som erbjuds. Det är sammantaget svårt att göra en mer exakt förutsägelse av om lagändringarna kommer att leda till ökat eller minskat antal mål. Regeringen kan i dagsläget inte bedöma omfattningen av den ökade belastningen på länsrätten. Om det visar sig att den nya lagstiftningen medför kostnadsökningar bör medel tillskjutas från utgiftsområde 22.

Förslaget bedöms sakna betydelse för företagens administrativa börda.

5 kap. 7 §

Ändringarna har behandlats i avsnitt 6. Bestämmelsen i *tredje stycket* gör det möjligt att meddela föreskrifter även om vilka uppgifter som ska omfattas av skyldigheterna enligt första stycket 2–4. I övrigt har paragrafen endast justerats språkligt.

7 kap. 10 §

Ändringarna har behandlats i avsnitt 7.

Ändringen i *första stycket* innebär en mindre utvidgning av tvistlösningsförfarandets omfattning i förhållande till vad som för närvarande gäller enligt rättspraxis. Syftet med ändringen är att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 20.1 i det s.k. ramdirektivet (2002/21/EG).

Avsikten är att inte bara tvister som direkt rör t.ex. en meddelad skyldighet i sig ska kunna prövas enligt paragrafen, utan också tvister som har samband med en sådan skyldighet. Ett exempel på sådana tvister är tvister om samtrafikvillkor som följer av skyldigheten att publicera ett referenserbjudande enligt 4 kap. 5 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Om det vid avtalsförhandlingar mellan två operatörer uppstår tvist om vad som ska gälla i en fråga som anges i referenserbjudandet, t.ex. när det gäller ställande av säkerhet, kreditprövning, avtalstid, avtal efter uppsägning eller uppsägning på grund av avtalsbrott, bör tvisten anses ha ett sådant samband med en förpliktelse enligt lagen att den kan prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Däremot omfattas inte tvister om t.ex. vilket pris en operatör som inte omfattas av något skyldighetsbeslut har rätt att ta ut.

Gränsdragningsproblem kan uppstå i förhållande till det sakliga kompetensområdet för allmän domstol. Enligt 10 kap. 17 § första stycket 1 rättegångsbalken får allmän domstol inte pröva en tvist som ska tas upp av en annan myndighet än domstol. Som anfördes vid införandet av LEK bör kompetenskonflikter i sådana och liknande fall lösas utifrån de grunder som käranden åberopar till stöd för sin talan. Stöder sig käranden ytterst på innehållet i LEK bör tvistlösningsförfarandet kunna användas (se prop. 2002/03:110, s. 117).

Andra stycket har endast justerats språkligt.

8 kap. 19 a §

Paragrafen är ny. Den har behandlats i avsnitt 5.

Genom paragrafen införs en särskild bestämmelse i LEK om vem som har rätt att överklaga beslut enligt lagen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att artikel 4.1 i ramdirektivet (2002/21/EG) blir korrekt genomförd i Sverige i enlighet med vad EG-domstolen har uttalat om dess innebörd. Paragrafen, som förutom en mindre språklig justering har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, ersätter bestämmelsen i 22 § förvaltningslagen (1986:223).

Bestämmelsens andra led ansluter nära till EG-domstolens uttalanden i en dom av den 21 februari 2008 i mål C-426/05, Tele2 Telecommunications GmbH mot Telecom-Control-Kommission, REG 2008 I-685. Den utvidgade rätten att överklaga beslut omfattar alla beslut som kan fattas med stöd av lagen och som negativt påverkar den klagandes rättigheter. Beslut som rör särskilda skyldigheter för ett företag med betydande inflytande på en viss marknad påverkar typiskt sett rättigheter för andra operatörer. Sådana beslut bör kunna överklagas av den som bedriver verksamhet på den fastställda relevanta marknaden eller på en närliggande marknad i samma, föregående eller efterföljande handelsled eller den vars rättigheter annars påverkas av beslutet. Även tillsynsbeslut som rör efterlevnaden av meddelade skyldigheter bör normalt kunna överklagas av sådana operatörer.

Varje beslut kan dock inte anses ha sådana effekter att påverkansrekvisitet är uppfyllt för den som vill överklaga. Det måste göras en bedömning från fall till fall om så är fallet. Som vissa remissinstanser påpekat torde tvistlösningsbeslut, som i princip endast gäller mellan parterna i tvisten, normalt inte kunna överklagas av tredje man. I övrigt är frågan mer svårbedömd. Det får överlåtas till rättstillämpningen att fastställa den närmare avgränsningen av bestämmelsens tillämpningsområde. En direktivskonform tolkning måste därvid göras. Vid prövningen måste alltså såväl artikel 4.1 i ramdirektivet som EG-domstolens praxis i anslutning till artikeln beaktas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 8.

Övergångsbestämmelsen i punkt 2 har utformats på sådant sätt att de nya bestämmelserna i 7 kap. 10 § och 8 kap. 19 a § blir tillämpliga endast i ärenden som ännu inte avgjorts av PTS vid ikraftträdandet.

Lagförslaget i promemorian Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Prop. 2008/09:159
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska föras in en ny paragraf, 8 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

19 a §

Beslut att med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § införa eller ändra särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss marknad och beslut att med stöd av 8 kap. 6 § tredje stycket upphäva sådana skyldigheter, får även överklagas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamhet på denna marknad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 208, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021).

Förteckning över remissinstanserna (promemorian
Rätten att överklaga vissa beslut enligt lagen
[2003:389] om elektronisk kommunikation)

Prop. 2008/09:159
Bilaga 2

Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, TeliaSonera AB, IT & Telekomföretagen Telenor AB, Näringslivets regelnämnd, Näringslivets Telekomförening (NTK), Hi3G Access AB, Tele2 i Sverige AB och TDC Song AB.

Lagförslaget i promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation

Prop. 2008/09:159
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 5 kap. 7 § och 7 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska föras in en ny paragraf, 8 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall*

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *ska*

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som motar nödsamtal lokaliseringsuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplösning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefontät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *skall* vara ospecificerad,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefontät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *ska* vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderades behov av särskilda tjänster.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 208, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022).

² Senaste lydelse 2006:26.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

7 kap.

10 §³

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster i fråga om skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster som har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast inom fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

8 kap.

19 a §

Beslut om särskilda skyldigheter enligt 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § får även överklagas av den som bedriver verksamhet på den fastställda marknaden eller på en närliggande marknad. Andra beslut enligt denna lag som i motsvarande grad påverkar rättigheter för den som utövar verksamhet som omfattas av lagen får även överklagas av verksamhetsutövaren.

³ Senaste lydelse 2007:1375.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009. För beslut eller domar som meddelats före ikraftträdandet gäller inte den nya bestämmelsen i 7 kap. 10 §.

Förteckning över remissinstanserna (promemorian Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation)

Prop. 2008/09:159
Bilaga 4

Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Domstolsverket, Post- och telestyrelsen (PTS), Konkurrensverket, TeliaSonera AB, Telenor Sverige AB och IT & Telekomföretagen, Näringslivets Telekomförening (NTK), Hi3G Access AB, Tele2 i Sverige AB och TDC Song AB.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 5 kap. 7 § och 7 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska föras in en ny paragraf, 8 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall* Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *ska*

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som motar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefontät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *skall* vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderades behov av särskilda tjänster.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 208, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022).

² Senaste lydelse 2006:26.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

7 kap. 10 §³

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster i fråga om skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast inom fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster som har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

8 kap. 19 a §

Beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet eller den vars rättigheter påverkas av beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för överklagande av beslut som meddelats före ikraftträdandet och för tvister som avgjorts av tillsynsmyndigheten före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2007:1375.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-03-03

Närvarande: F.d. justitierådet Inger Nyström, f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist och justitierådet Lars Dahllöf.

Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation

Enligt en lagrådsremiss den 19 februari 2009 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Pontus Söderström.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

8 kap. 19 a §

Den föreslagna nya paragrafen anger vem som har rätt att överklaga beslut som meddelats enligt lagen om elektronisk kommunikation. Den har föranletts bl.a. av EG-domstolens ställningstagande i målet C-426/05, varigenom slogs fast att artikel 4.1 i direktivet om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät (ramdirektivet) ska tolkas så att uttrycket användare eller företag "som berörs", förutom det företag som den nationella regleringsmyndigheten riktar sig till i beslutet, även kan avse konkurrerande användare och företag vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

Formuleringen av den föreslagna paragrafen ansluter till EG-domstolens uttalande. I remissens motivering förutsätts emellertid att samtidigt den grundläggande bestämmelsen i 22 § förvaltningslagen (1986:223) i viss del kan tillämpas, nämligen såvitt gäller villkoren att beslutet har gått den klagande emot och att beslutet kan överklagas.

Enligt Lagrådets mening kan det uppstå oklarhet om den avsedda särregleringen i förhållande till förvaltningslagen om vem som får överklaga begränsas enligt förslaget och inte nämner kriteriet att beslutet har gått den klagande emot. Detta gäller inte minst som rätten att överklaga sträcks ut till att omfatta en kategori som inte varit part i ärendet.

Lagrådet föreslår således att paragrafen av tydlighetsskäl ges följande lydelse:

Beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått honom emot, och även av annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

Lagrådet lämnar i övrigt lagförslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2009.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Erlandsson, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling.

Föredragande: Statsrådet Olofsson.

Regeringen beslutar proposition 2008/09:159 Vissa ändringar i lagen om elektronisk kommunikation.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation	5 kap. 7 §	32002L0021 32002L0022
